

ภาชนะจากสารพัด 'ใบ' ในยุคโลกร้อน ตอนที่ 1

กดเคยคิดไหมว่าเทคโนโลยีต่างๆ ที่ถูกพัฒนาขึ้นในช่วงร้อยปีที่ผ่านมามีจริงๆ แล้วมีจุดประโยชน์อย่างที่เราเคยเชื่อกันหรือไม่ เพราะยิ่งเวลาเคลื่อนผ่านไปหาอนาคตมากเท่าไร ดูเหมือนเราจะยิ่งย้อนกลับไปที่ "นวัตกรรมในอดีต" มากขึ้นเรื่อยๆ เท่านั้น

แม้แต่คำว่า "นวัตกรรมในอดีต" เองก็ยังฟังดูขัดๆ ขอบกล เพราะ "น" ซึ่งหมายถึง "ความใหม่" มันจะกลับไปอยู่ในอดีตได้อย่างไร แต่ถ้ามองพิจารณาภาชนะที่ทำจากใบปาล์มของ Naturesse - Kollektion Palmblatt โดยบริษัท Pacovis AG สวิตเซอร์แลนด์ และ VerTerra จาก VerTerra Ltd. สหรัฐอเมริกาแล้ว จะพบว่าภาชนะจากวัสดุ "ใบปาล์ม" เหล่านี้ให้อรรถประโยชน์อย่างวิเศษยุคปัจจุบันต้องอายุวันไปเลย

เริ่มจากเครื่องใช้และภาชนะต่างๆ บนโต๊ะอาหาร Naturesse - Kollektion Palmblatt ซึ่งทำจากใบปาล์มที่นำเอาใบที่มีคุณสมบัติไม่เปื่อยยุ่ยง่าย ผู้ผลิตจะนำเอาเจ้าใบปาล์มชนิดนี้มาล้างทำความสะอาด จากนั้นจึงไปแช่ในน้ำ และขึ้นรูปเป็นภาชนะที่ความร้อน 120 องศาเซลเซียส ซึ่งใช้เวลาประมาณ 45-90 วินาที แล้วแต่ขนาดและไม่มีการใช้สารเคมีใดๆ ช่วยทั้งสิ้น เมื่อสำเร็จเป็นรูปแล้ว จึงนำมาทำให้แห้งด้วยการอบในเตาเผา เป็นอันเสร็จกระบวนการ

ภาชนะจากใบปาล์มสุดนี้สามารถทนความร้อนได้ถึง 220 องศาเซลเซียส และเก็บไว้ในตู้เย็นที่อุณหภูมิ -25 องศาเซลเซียสได้สบายๆ รวมทั้งสามารถใช้ได้ทั้งในเตาอบแบบธรรมดาและเตาอบไมโครเวฟ อย่างไรก็ตาม ภาชนะจากใบปาล์มสุดนี้เหมาะกับการเสิร์ฟมากกว่าอาหารที่เป็นน้ำ และเหมาะแก่การใช้แบบครั้งเดียวทิ้งมากกว่า แต่ด้วยความที่เป็นวัสดุจากธรรมชาติ จึงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถนำกลับมาแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ได้ภายหลังด้วย

เส้นของ VerTerra จากประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ทำจากใบปาล์มเช่นกัน ขึ้นรูปเป็นภาชนะโดยไม่มีการใช้วัสดุติดยึด สามารถย่อยสลายได้เองในธรรมชาติภายในเวลาเพียง 2 เดือน และนำไปทำเป็นปุ๋ยได้ 100% บรรจุภัณฑ์ใบปาล์มชนิดนี้ผลิตโดยใช้ใบปาล์มแก่ที่ร่วงหล่นเอง ซึ่งหากไม่ถูกนำกลับมาแปรรูปเป็นภาชนะ ก็จะต้องถูกเผาไปอย่างไร้ประโยชน์ ซึ่งเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมด้วย

การผลิตเริ่มจากการนำเอาใบปาล์มมาฉีดล้างด้วยน้ำแรงดันสูง จากนั้นนำไปอบด้วยไอน้ำ ฆ่าเชื้อด้วยรังสียูวี และขึ้นรูปเป็นภาชนะ ทั้งนี้ น้ำประมาณ 80% ที่ใช้ในกระบวนการจะสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ผู้สนใจสามารถศึกษารายละเอียดของวัสดุทั้งสองตัวเพิ่มเติมได้จากห้องสมุดวัสดุ Material Connexion Bangkok (www.materialconnexion.com)

สำหรับคนไทย การใช้วัสดุจากธรรมชาติมาทำภาชนะบรรจุภัณฑ์และเครื่องใช้ไม่สอยต่างๆ เป็นสิ่งที่เราคุ้นเคยกันดี แต่น่าเสียดายที่วิถีชีวิตยุคใหม่ทำให้วัสดุธรรมชาติเหล่านั้นถูกละเลยมากขึ้นเรื่อยๆ

ถ้าหากหันกลับมาพบกับผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากวัสดุธรรมชาติในบ้านเรา ซึ่งเป็นเครื่องพิสูจน์ว่า การย้อนกลับสู่วิถีดั้งเดิม เลือกพัฒนาและบริโภคผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ ใช้วัสดุพิมพ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น

นอกจากจะช่วยประหยัดต้นทุนการผลิต ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดี และมีความคงทนแล้ว ยังปลอดภัยกับคน สร้างรายได้ให้กับชุมชน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย

อ้างอิง : www.tcdconnect.com/content/blog/?p=3633
พบกับ "นิทรรศการ แปลงเศษ (เกษตร) เป็นทรัพย์" ว่าสวนอเนกทางพัฒนาและสร้างสรรค์วัสดุทางการเกษตรให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าได้ที่โครงการ TCD Connect ตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2552

(ปิดอ่านหลัง)

ภาษาจากสารพัด 'ใบ' ในยุคโลกร้อน ตอนที่ 2

การผลิตภาษาหรือบรรจุภัณฑ์โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติถือเป็น
เรื่องที่แสนธรรมดาสำหรับคนไทย เนื่องจากบรรพบุรุษของเราคุ้น
เคยกับการสร้างสรรค์ศิลปะหัตถกรรม และเครื่องใช้ไม้สอยจากธรรมชาติ
กันมาเนิ่นนานแล้ว

อย่างไรก็ตาม วิธีการดำเนินชีวิตในปัจจุบันทำให้บรรจุภัณฑ์
ธรรมชาติอย่างกระถงใบตอง ตะกร้าจักสาน และอื่นๆ เริ่มเลือนหายไป
จากความทรงจำ หรือที่มีใช้กันอยู่ก็ไม่ปลอดภัยเท่าที่ควร อาทิ กระถง
ขนมสานด้วยใบเตยและกระถงห่อหมกที่ทำจากใบตอง แต่กลับ
เย็บด้วยลวดเย็บกระดาษโดยไม่คำนึงว่าอาจเป็นอันตรายต่อคนกิน

แต่กระนั้นก็ยังมิชุมชนอีกหลายแห่งที่ยึดถือภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ
ในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ มากปรับใช้ไปพร้อมๆ กับชีวิตยุคปัจจุบัน

ยกตัวอย่างเช่น ผลิต-
ภัณฑ์จากใบตองแห้งของ
อาจารย์วราลักษณ์
ขุนอักษร อาจารย์ภาค
คหกรรม โรงเรียน
ทหารวังสีประชาสวรรค์
(ต.ทหารเท อ.ปากพะยูน
จ.พัทลุง) ที่เป็นตัวอย่าง

ที่ดีของการนำเอาของเหลือจากธรรมชาติมาแปรรูปเพื่อประโยชน์ใช้สอย
อ.วราลักษณ์ ได้ใช้ความรู้เรื่องผ้า ผสมกับวัสดุที่มีในท้องถิ่น
ซึ่งก็คือใบตองแห้ง ที่ได้จากโครงการรณรงค์ให้ปลูกกล้วยเป็น
อาหารกลางวัน มาทดลองทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยการนำเอาใบตอง
แห้งมาแช่น้ำเพื่อให้นิ่มและเหนียว จากนั้นนำมาก้อน และขึ้นรูปเป็น

ผลิตภัณฑ์ และประดิษฐ์เป็นชิ้นงานต่างๆ อาทิ เครื่องประดับตกแต่ง
เครื่องใช้ในครัวเรือน และของชำร่วย สามารถสร้างรายได้ตั้งแต่ชิ้นละ
25-2,500 บาทเลยทีเดียว

ปัจจุบันการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากใบตองแห้งได้ถูกบรรจุไว้ใน
หลักสูตรการเรียนการสอน ของโรงเรียนทหารวังสีประชาสวรรค์
เรียบร้อยแล้ว ภายใต้ชื่อ "ชุดวิชาการผลิตภัณฑ์ใบทิพย์" โดยเปิดสอน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งขณะนี้ มีนักเรียนอยู่ในโครงการ
ประมาณ 45 คน นักเรียนในโครงการนี้จะได้รับค่าตอบแทนตามชิ้นงาน
ที่ทำได้โดยไม่หักค่าใช้จ่ายใด ๆ (ราว 2,000 บาท ต่อเดือนต่อคน)

นอกจากผลิตภัณฑ์จากใบตองแห้งแล้ว ก็ยังมีการนำวัสดุเหลือใช้
เช่น กะลามะพร้าว ผักตบชวา และใบตาลมาพัฒนาขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์สร้าง
รายได้ อาทิ "ชุมชนบ้านคกล้า" จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รวมกลุ่มกัน
สานหมวกใบตาล ด้วยฝีมือของดงประณีต ทนแดดทนฝน และขายกันใน
ราคาไม่แพง มีทั้งชนิดปีกกว้างที่เหมาะกับงานเกษตรกรรม และชนิดจ็อกกี
ที่มีรูปทรงทันสมัย แถมยังมีผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น หมวกสานใบจิว ใช้ทำ
ไม้บายหรือประดับตกแต่งอีกด้วย (สนใจติดต่อกลุ่มสานหมวกใบตาล
ได้ที่โทร. 044-481113)

ส่วนชุมชนบ้านมะค่าในจังหวัดเดียวกันก็พัฒนาไม้ขี้พ้ออย่างผักตบชวา
มาผ่านกระบวนการผลิตโดยทำให้แห้ง รีดเป็นเส้น นำมาจักสานรูปแบบ
ต่างๆ มีการอบด้วยกำมะถันเพื่อฆ่าเชื้อรา ก่อนทากันยวน เพิ่มความมันเงา
สวยงาม โดยพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เช่น กระเป๋าสะพาย โคมไฟตั้งโต๊ะ แจกัน
และยังรับผลิตตามแบบที่ต้องการอีกด้วย (สนใจติดต่อกลุ่มจักสาน
ผักตบชวามะค่าพัฒนา โทร. 044-206120, 044-206121)

จะเห็นได้ว่าการเลือกพัฒนาและบริโภคผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่
ผลิตขึ้นจากวัสดุธรรมชาตินั้น นอกจากจะปลอดภัยกับคนและเป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อมแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนวิถีการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถ
สร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วย

หากเราใช้ความคิดสร้างสรรค์และศึกษาวิจัยกันอย่างจริงจัง
ต่อเนื่อง ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติของเมืองไทยก็จะยิ่ง
เอื้อประโยชน์แก่คนไทยได้มากยิ่งขึ้น โดยที่เราไม่ต้องไป
เบียดเบียนทำลายมันเลย